

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๓ คน สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ รวม ๕๑ คน ยื่นคำร้องต่อผู้ร้อง ว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๓ คน เข้าข่ายขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) เนื่องจากเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ผู้ร้องเห็นว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกันเข้าชื่อเสนอคำร้องจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๓ คน สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า วัตถุที่ประสงค์ตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งออกให้แก่บริษัท รุ่งเรืองสยาม ซุมิคอน จำกัด ของนายวุฒินันท์ บุญชู เป็นวัตถุที่ประสงค์ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ส่วนของผู้ถูกร้องที่เหลือ จำนวน ๓๒ คน เห็นว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงส่งรับคำร้องเฉพาะของผู้ถูกร้อง จำนวน ๓๒ คน ไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา สำหรับการส่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสามสิบสองหยุดปฏิบัติหน้าที่นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติว่าจะต้อง “ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง” ยังไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง จึงยังไม่เข้าเงื่อนไขที่จะส่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสามสิบสองหยุดปฏิบัติหน้าที่

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๔ และผู้ถูกร้องที่ ๕ ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคอนาคตใหม่ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๕) เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๓ ยุบพรรคอนาคตใหม่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคอนาคตใหม่แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดี คงเหลือผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๙ คน ที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยในคดีนี้

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๙ คน สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ข้อที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กิจการของผู้ถูกร้อง จำนวน ๒๙ คน ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ และหากกิจการของผู้ถูกร้องผู้ใดประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) มีข้อพิจารณาว่าผู้ถูกร้องผู้นั้นเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวหรือไม่ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา การไต่สวนพยาน และเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ประกอบกิจการ ๒ บริษัท คือ (๑) บริษัท เฮด อัพ โปรดักชั่น จำกัด ประกอบกิจการเกี่ยวกับการรับจ้างผลิตรายการโทรทัศน์ สารคดี ละคร ภาพยนตร์ ภาพยนตร์โฆษณา ซีรีส์ (๒) บริษัท แอมฟายน์ โปรดักชั่น จำกัด ประกอบกิจการผลิตสื่อภาพยนตร์ โฆษณา วิทย์ เทคโนโลยี สิ่งพิมพ์ และสื่อการแสดง ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นสื่อตัวกลางในการส่งข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระไปสู่มวลชนที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป แม้จะไม่ปรากฏข้อมูลหลักฐานว่าทั้งสองบริษัทเคยยื่นคำร้องหรือได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่บริษัทสามารถที่จะดำเนินการขออนุญาตได้ดังวัตถุที่ประสงค์ที่ได้มีการระบุเพิ่มเติมและตามแบบ สสข.๑ ที่แสดงเจตนาให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัทขึ้นเพื่อประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนอันเป็นกิจการตามนัยความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ส่วนกิจการของผู้ถูกร้องที่เหลือทั้งหมด จำนวน ๒๘ คน มิได้เป็นกิจการที่เป็นสื่อตัวกลางในการส่งข่าวสาร สาร และเนื้อหาสาระไปสู่มวลชนที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป จึงมิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ

มีข้อพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวหรือไม่ เห็นว่า บริษัท เฮด อัพ โปรดักชั่น จำกัด ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้น แต่ปรากฏชื่อนางสาวนันท์มนัส ไกรหา เป็นผู้ถือหุ้นแทน และบริษัท แอมฟายน์ โปรดักชั่น จำกัด ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ถือหุ้น แต่ปรากฏชื่อนายณัฐวัฒน์ สุขะพิสิษฐ์ เป็นผู้ถือหุ้นแทน แต่การประชุมสามัญผู้ถือหุ้นมีข้อพิรุธและเป็นการผิดปกติวิสัยของการประชุมสามัญประจำปีของบริษัททั้งสอง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมและไม่ได้แสดงเอกสารหลักฐานที่แสดงว่ามีการประชุมดังกล่าวจริง อีกทั้งไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการโอนหุ้นและไม่ได้แสดงเอกสารหลักฐานที่สามารถยืนยันเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ แม้ศาลรัฐธรรมนูญให้ออกาสผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมในประเด็นรายละเอียดเกี่ยวกับการถือหุ้นและการโอนหุ้นดังกล่าว แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดและไม่มาให้ศาลรัฐธรรมนูญไต่สวนเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าว ด้วยข้อพิรุธหลายประการดังกล่าวประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดีทั้งปวง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีการโอนหุ้นในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท เฮด อัพ โปรดักชั่น จำกัด และบริษัท แอมฟายน์ โปรดักชั่น จำกัด ซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอยู่ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พรรคอนาคตใหม่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคอนาคตใหม่และเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท เฮด ออฟ โพรดักชั่น จำกัด และบริษัท แอมฟายน์ โพรดักชั่น จำกัด ซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอยู่ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พรรคอนาคตใหม่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) นับแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

อนึ่ง เมื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคอนาคตใหม่สิ้นสุดลง ทำให้มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่างลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบ คือ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ แต่พรรคอนาคตใหม่ไม่มีรายชื่อสมาชิกในลำดับถัดไปที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่างเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคแล้ว จึงเป็นกรณีมีเหตุทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๘๓ วรรคสาม

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) นับแต่วันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังเป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่างลง ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๘๓ วรรคสาม ส่วนผู้ถูกร้องอื่น จำนวน ๒๘ คน วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวรวิทย์ กังคศิเทียม นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายปัญญา อุดชาชน นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายวิรุฬห์ แสงเทียน นายจิรนิติ หะวานนท์ และนายณภดล เทพพิทักษ์

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๙๗ ก วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นางสาวศัลยา ชาญศรีสมุทร
นายสุนาด คณศโภคิน
นายปฐมพงษ์ คำเขียว
นางสาวนฤมล แซ่โจ้ว
นายสรรัักษ์ เลี่ยมสุวรรณ

นายชัยธร หัตถกรรม
นางบุศรา เทียนดี
นายภาณุมาศ ชัดประเสริฐ
นายสุภัทร แสงประดับ ผอ.กค.๕
นางศรีณยา วีระกรพานิช ผอ.กค.๖
นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ ผอ.กค.๗
นางสาวธาริณี มณีรอด ผอ.สค.๔
นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ ผอ.สค.๓
นายอดิเทพ อุยยะพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญฯ

ย่อโดย นางสาวศัลยา ชาญศรีสมุทร
นักวิชาการคตรีฐธรรมนูญชำนาญการ
นายสุนาถ คณศโกคิน
นักวิชาการคตรีฐธรรมนูญชำนาญการ